

Bijlage 3:

Overzicht vermindering regeldruk en verbetering dienstverlening gemeenten

Gemeenten zijn op vele punten het loket waar de burger in aanraking komt met de overheid. Gemeenten vormen dan ook een belangrijke functie in de beleving die burgers hebben over regeldruk en de kwaliteit van de overheidsdienstverlening. Het kabinet werkt samen met gemeenten en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) om de regeldruk met 25% te verminderen en de dienstverlening te verbeteren; minimaal een 7 naar de beleving van burgers. Om deze doelen te bereiken wordt gewerkt langs de top 10 knelpunten voor burgers¹ en worden de belangrijkste veroorzakers van regeldruk weggenomen. Voorbeelden hiervan zijn:

- Ruim 40 gemeenten passen mediationvaardigheden toe om zodoende het aantal bezwaarschriften terug te dringen.
- Ruim 20 gemeenten hebben zich opgegeven om samen met BZK te werken aan ‘meer ruimte voor vrijwilligers’ zodat de regeldruk voor hen merkbaar afneemt.
- Inmiddels heeft ongeveer de helft van de gemeenten de maandverklaring in de bijstand afgeschaft wat tot een aanzienlijke daling van de regeldruk heeft geleid.
- Om de regeldruk bij de aanvraag van Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) voorzieningen te verminderen wordt Regelhulp ingezet en starten pioniergemeenten de toegang tot de hulpmiddelen en Persoonsgebonden Budget WMO minder bureaucratisch te maken.

In deze bijlage wil ik u informeren over de voortgang van de vermindering van de regeldruk en de verbetering van de dienstverlening bij gemeenten. De nulmeting naar de omvang van de regeldruk is afgerond en de Interbestuurlijke Taskforce Vermindering Regeldruk Gemeenten is afgerond. Hiermee gaat het terugdringen van de regeldruk en de verbetering van de dienstverlening bij gemeenten een nieuwe fase in. De nadruk komt nog meer dan voorheen te liggen op de implementatie en merkbare resultaten.

In dit overzicht zal achtereenvolgens ingegaan worden op de uitkomsten van de nulmeting, de vervolgaanpak, de wijze waarop gemeenten worden geactiveerd en hoe het traject gemonitord wordt. Er wordt kort ingegaan op individuele maatregelen in het kader van de aanpak top 10 knelpunten van burgers omdat ik u hierover reeds in november jl. heb geïnformeerd².

Uitkomsten van de nulmeting regeldruk bij gemeenten

In afgelopen december is de nulmeting naar de regeldruk voor burgers (en bedrijven) bij gemeenten afgerond³. De administratieve lasten voor burgers bedragen 10,5 miljoen uur en 23 miljoen euro⁴. De meeste administratieve lasten (meer dan 90%) uitgedrukt in tijd worden veroorzaakt door de volgende 5 producten:

1. Wet Werk en Bijstand (bijstandsverlening, maandverklaring, vakantiemelding, bijzondere bijstand, etc.)
2. Wet Maatschappelijke Ondersteuning (vervoers- en woningvoorzieningen, Persoonsgebonden budget)
3. Bezwaarschriften

¹ Beleidsprogramma 2007-2011, p. 79.

² Kamerstuk 29362-145

³ Zie voor het eindrapport www.minbzk.nl/real

⁴ Het betreft hier alleen de administratieve lasten van autonome gemeentelijke producten en producten die gemeenten in medebewind met beleidsvrijheid uitvoeren (bijv. WMO en de WWB).

4. Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen
5. Parkeervergunningen, parkeerontheffingen en gehandicaptenparkeerkaarten

De administratieve lasten in kosten wordt voornamelijk (90% van het totaal) veroorzaakt door:

1. Bouwen (wijziging bestemmingsplannen en monumentenvergunningen)
2. Wet Werk en Bijstand (bijstandsverlening, rechtmatigheidcontrole, vakantiemelding, bijzondere bijstand, etc.)
3. Parkeervergunningen, parkeerontheffingen en gehandicaptenparkeerkaarten

Deze producten veroorzaken niet alleen veel regeldruk in tijd en kosten, maar ook burgers ervaren dit als ‘belastende’ producten. Veel meldingen van burgers bij het meldpunt *Last van de overheid* over gemeentelijke producten hebben betrekking op WMO, bezwaarschriften, gehandicaptenparkeerkaarten en voorschriften bouwen. Vanuit het Kabinet, VNG en gemeenten zelf zijn maatregelen getroffen om voor deze meest belastende producten de regeldruk te verminderen en de dienstverlening te verbeteren.

Om de regeldruk in de bijstand te verminderen worden gemeenten gestimuleerd om niet langer elke bijstandgerechtigde een maandverklaring te laten invullen, maar dit te vervangen door mutatieformulieren. Door gebruik te maken van risicoprofielen en themaonderzoeken blijft de rechtmatigheid gewaarborgd. Verder kunnen gemeenten werken met een snelloket voor de bijzondere bijstand, overgaan tot een elektronische vakantiemelding en/of het aantal indieningvereisten bij de aanvraag van een bijstandsuitkering minimaliseren tot het strikt noodzakelijke om de regeldruk voor bijstandsgerechtigden te verminderen. De bijzondere bijstand voor AOW-ers zal in de toekomst voor alle gemeenten worden verstrekt door de Sociale Verzekeringsbank wat voor de klant een aanzienlijke administratieve lastendaling betekent.

Door meer uit te gaan van vertrouwen wordt de bureaucratie rond de WMO bestreden. Lang niet altijd zijn medische (her)indicaties nodig bij eenvoudige voorzieningen en woningaanpassingen. Ook kan een Persoongebonden budget (deels) verantwoordingsvrij worden gemaakt. De ministeries van VWS en SZW werken met gemeenten aan de implementatie van Regelhulp waardoor het aanvragen van WMO voorzieningen wordt vereenvoudigd.

Kwijtschelding van gemeentelijke belastingen kan automatisch worden verlengd doordat de gemeenten de rechtmatigheid elektronisch kunnen controleren op basis van gegevens die bij de overheid al beschikbaar zijn. Inmiddels hebben 126 gemeenten zich hiervoor al aangemeld. De totstandkoming van de omgevingsvergunning moet leiden tot aanzienlijke vermindering van de regeldruk en verbetering van de dienstverlening omtrent bouwen. Tot slot worden alle gemeenten met parkeerbeleid aangeschreven om de aanvraagprocedure van een parkeervergunning dusdanig in te richten dat dit eenvoudig wordt voor de klant.

Naast deze maatregelen zijn en worden meer maatregelen getroffen om de regeldruk te verminderen en de dienstverlening te verbeteren. De modelverordeningen van de VNG zijn doorgelicht om regeldruk te verminderen. Via de stimuleringsmaatregel “aanpak vermindering gemeentelijke administratieve lasten” hebben zo’n 200 gemeenten een voucher gekregen om de administratieve lasten voor burgers in kaart te brengen en een maatregelplan op te stellen om de regeldruk te verminderen. In het

kader van de aanpak top 10 knelpunten voor burgers wordt o.a. gewerkt aan begrijpelijke formulieren, openingstijdenbeleid, minder vergunningen en meer ruimte voor vrijwilligersorganisaties.

Gemeenten en het Kabinet aan de slag

Om de 25% vermindering van de regeldruk te realiseren is het van belang dat de gemeenten de genoemde maatregelen overnemen. Het project “minder regels, meer service” dat is opgezet door de VNG en het Kabinet, heeft 2009 dan ook uitgeroepen tot het jaar van de merkbare resultaten. In opvolging van de Interbestuurlijke Taskforce Vermindering Regeldruk Gemeenten, die eind 2008 is afgelopen, is dan ook gekozen voor een aanpak die past bij het verder activeren van gemeenten. De nadruk hierbij ligt niet langer op het ontwikkelen van (deregulerings)instrumenten, maar op de implementatie zodat er merkbare resultaten gerealiseerd kunnen worden.

Het Kabinet zal samen met de VNG en de Kamers van Koophandel het aantal regionale samenwerkingsverbanden uitbreiden. In deze samenwerkingsverbanden werken gemeenten samen aan de implementatie van de reductiemaatregelen en de maatregelen om de dienstverleningskwaliteit te verbeteren. Gemeenten die voorop lopen in de vermindering van de regeldruk en de verbetering van de dienstverlening zullen gemeenten die hierin achterblijven, stimuleren om de goede voorbeelden over te nemen. Ook worden de plannen van aanpak, ontwikkelde instrumenten, voorbeeld verordeningsteksten, etc. uitgewisseld. Deze samenwerkingsverbanden zullen versterkt worden door de leerkringen die door de VNG op het terrein van de verbetering van dienstverlening worden opgezet.

Om op lokaal niveau gemeenten verder te stimuleren worden door het kabinet 5 à 6 regionale ambassadeurs (burgemeesters en wethouders). Deze regionale ambassadeurs zullen individuele gemeenten in hun eigen regio aansporen om aan de slag te gaan en/of te blijven met de vermindering van de regeldruk en de verbetering van de dienstverlening onder andere door ze te wijzen op goede voorbeelden en de samenwerkingsverbanden. Zij zullen gemeenten ook wijzen op de regelreflex en waar deze kan worden voorkomen.

Het Kabinet zal tevens thema deskundigen benoemen op de thema's zorg, sociale zekerheid en de centrale regie bij wetgeving. Deze thema deskundigen komen met reductievoorstellen vanuit de gemeentelijke praktijk.

Monitoring en benchmarking

Om na te gaan of de doelstelling van 25% minder regeldruk ook daadwerkelijk wordt bereikt zal de VNG in 2010 een nieuwe meting verrichten. In de tussentijd zal de voortgang van de afspraken uit het bestuursakkoord, de vermindering van de regeldruk en de verbetering van de dienstverlening gemonitord worden door de VNG via o.a. de Benchmark Publiekszaken en de website www.waarstaatjegemeente.nl. De benchmarks zullen tevens gebruikt worden om gemeenten te stimuleren de goede voorbeelden over te nemen en om zichzelf ten opzichte van andere gemeenten te positioneren.